berg'ile (1797. a.) läks. Hiljemini (1804. a.) omandasid ta v. Sivers'id, kelledele ta jäi kuni võõrandamiseni. Plaanistatud ühes juurdekuuluvate Haani, Vilsi ja Maarja karjamõisaga 1919. a. — Härrastemaja ühekordne, osalt kahekordne puuehitus. (vt. 111 joon).

Tamme mõisa (saksa k. Tammenhof) asub Virtsjärve kaldal, kirikust 4.5 km. edela pool. Selle mõisa asukoht Rannu, Kavilda ja Virtsjärve vahel näitab, et mõisa vanasti v. Tiesenhausen'ite soole on kuulunud; on arvatavasti samuti kui Rannu ja Kavilda riigile läinud, kelle omanduseks Tamme kuni viimse ajani jäi. Plaanistatud ühes Aruselja karjamõisaga 1919. a. — Härrastemaja ühekordne puuehitus.

Kirikud, palvemajad, surnuaiad. Rannu (Püha Martini) kirik (113. joon.) on 15. aastasaja ehituskunsti saavutus. Aastasadade jooksul on ta tublisti kannatanud, eriti 17. aastasajal, nii et endisest ehitusest ainult müürid järele jäid, uuesti üles ehitatud 1627. a., praeguse kuju saanud 1876. a. Kirik on ühelööviline, koori ja laega, torn puust ja 33 m kõrge. Kirik on köetav. Orel on Kriisade orelitehases (Rõuge kihelkonnas) 1906. a. ehitatud.

H. Peerna foto.

114. joon. Rannu Lülle apostl. õigeusu kirik.

Kirikul on 4 km eemal, Rannu-Valguta tee ääres, umb. 3 ha suurune surnuaed kabelihoone ja kellatorniga, õnnistatud 1773. a. (?), pärast laiendatud.

Rannu apostliku õigeusu (pühendatud Jeesuse Jeruusalemma mineku auks) kirik (114. joon.) ehitati 1899.—1901. a. Sinodi poolt valitsuse kulul. Löövikujuline ehitus, ei ole köetav. Surnuaed on Rannu luteriusulise kogudusega kõrvu.

Varemini oli kihelkonna piirides kaks vennastekoguduse palvemaja (Aruseljal), milledest praegu vaevalt jälgi järele on jäänud.

Perekonna-matusepaiku ei ole.

Rändajaile. Kihelkonda pääseb kõige hõlpsamini Tartust laevaga Emajõge mööda Jõesuhu, kust võib liikuda edasi lõuna poole, Elva ja Rõngu viivat maanteed mööda. Allpool järgneb üksikasjalikum